

Lokalbehov

Gymnasie och vuxenutbildningsnämnden

Fastställt av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Datum [Beslut/Publiceringsdatum]

Gäller 2026–2035

Ärendenr GVN 2024/341

Version [1.0]

Region Gotland

Besöksadress Visborgsallén 19

Postadress SE-621 81 Visby

Telefon +46 (0)498 26 90 00

E-post regiongotland@gotland.se

Org nr 212000-0803

Webbplats www.gotland.se

Lokalbehov

Innehåll

Lokalbehov 1

Gymnasie och vuxenutbildningsnämnden 1

1. Inledning 3

- 1.1 Lokalbehov syfte 3
- 1.2 Lokalförsörjningsprocessen 3
 - 1.2.1 Lokalförsörjningsprocessens faser 4
 - 1.2.2 Styrande principer för lokalförsörjningsprocessen 4
 - 1.2.3 Innehåll och avgränsningar 5
- 1.3 Riktlinjer för underhåll i bebyggda fastigheter 5
 - 1.3.1 Underhållsplan 6

2 Nulägesbeskrivning 6

- 2.1 Sammanfattning och analys av nuläge 8
 - Gymnasieskolan 9
 - Ungdomsavdelningen 10
 - Arbetsliv och etablering 11
 - Vuxenutbildningen 11
 - Folkhögskolan 13
 - Utomhusmiljö 13
- 2.2 Verksamhetens förutsättningar, utmaningar och möjligheter 14
 - Generalitet, flexibilitet och elasticitet 15
 - Demografi 15
 - Globalisering 15
 - Teknologisk utveckling 16
 - Klimat och energi 16
 - Kommunala och fristående gymnasieskolor 17
- 2.3 Befintliga lokalers yta, kapacitet och nyttjandegrad 17
- 2.5 Funktionalitet ur verksamhetsperspektiv 20
- 2.6 Planerade och beslutade investeringar 21

3 Behovsbedömning 22

- 3.1 Trender, inriktningar och krav 23
- 3.2 Befolkningsprognos 24
- 3.3 Planerade förändringar i verksamheten och lokalbehov 29
- 3.4 Utveckling- och effektiviseringsmöjligheter 31
 - Grundskola 31
 - Gymnasiet 31
 - Vuxenutbildningen 31
- 3.6 Förslag till prioriterade lokalbehov 32

1. Inledning

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har cirka 2200 medarbetare och förvaltningen leds av en utbildningsdirektör. Det politiska ansvaret för verksamheterna delas mellan barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Förvaltningens uppdrag är att erbjuda en god, likvärdig, tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö. Verksamheterna skall hålla hög kvalitet och främja alla barns, elevers, studerandes och deltagares positiva utveckling och lärande. Kort sagt: Förvaltningen ska skapa förutsättningar för att alla ska få möjlighet att lyckas. Målsättningen är att elever, studerande och deltagare ska fullfölja sin skolgång och sina studier, att det ges möjlighet till ett livslångt lärande för enskilda medborgare, ges en god grund för att aktivt kunna delta i samhällslivet, att utbildningsnivån höjs på Gotland, att utbildningar erbjuds som matchar den enskildes, näringslivets och samhällets behov samt att det bedrivs ett kontinuerligt arbete för att upprätthålla en hållbar kompetensförsörjning på Gotland.

Enligt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens reglemente:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) ansvarar för det statliga uppdraget i det offentliga skolväsendet (gymnasium, kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare) som regleras i skollagen (2010:800) och i övriga nationella styrdokument. Samt uppdragsutbildning, yrkeshögskola och regionens arbetsmarknadspolitiska åtgärder på individnivå. Skollagen reglerar även barn- och elevhälsa, studie- och yrkesvägledning samt det kommunala aktivitetsansvaret vilket innebär bland annat att kommunerna måste erbjuda ungdomar som inte går i gymnasieskolan och som saknar gymnasieexamen, lämpliga individuella åtgärder. Syftet är att ungdomarna ska slutföra en gymnasieutbildning.

Nämnden ansvarar för Region Gotlands mottagande av flyktingar med undantag av ensamkommande flyktbarn, för vilka socialnämnden ansvarar.

Nämnden utgör även styrelse för Gotlands folkhögskola.

Nämnden svarar för ungdomsverksamhet inom kultur- och fritidsområdet.

Både barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar även för de uppgifter skollagen ålägger regionen när det gäller fristående skolor, vars verksamhet riktar sig mot den personkrets som ryms inom nämndens verksamhetsområde.

1.1 Lokalbehov syfte

En god framförhållning i planeringen av lokaler är angelägen för att kunna bedöma regionens framtida investeringsbehov och samlade lokalkostnader. Regionens lokalförsörjning ska utgå från koncernnytta och gemensamma ekonomiska förutsättningar. Nämndernas lokalbehov är en del i att säkerställa en likvärdig och samverkande process för lokalförsörjningen för alla förvaltningar. Denna handling ska redovisa nämndens samtliga lokalbehov för perioden 2026–2035. Förvaltningens lokalbehov ligger till grund för regionens samlade lokalbehov vilka sammanställs och prioriteras i den regiongemensamma lokalförsörjningsplanen som ger förslag till budget- och investeringsbeslut.

1.2 Lokalförsörjningsprocessen

Arbetet med lokalplanering syftar till att ta fram underbyggda analyser av regionens samlade lokalbehov för att ge en framförhållning i planeringen och möjliggöra för välgrundade beslut.

1.2.1 Lokalförsörjningsprocessens faser

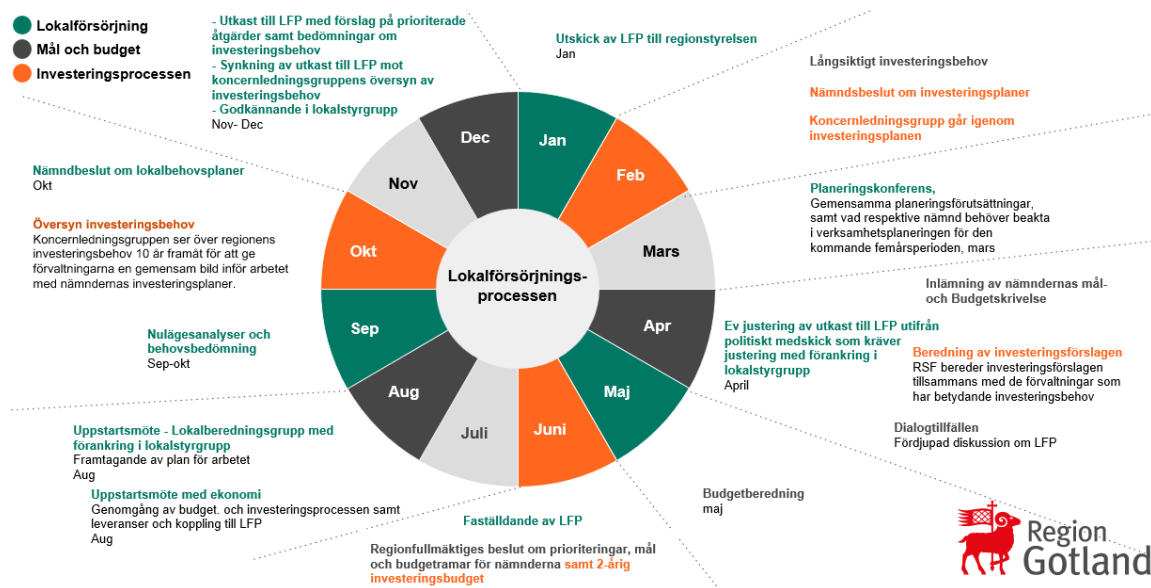
Lokalförsörjningsprocessen bygger på tre faser

- 1) Lokalplanering – där förvaltningarna gör analyser av nuläget och framtida lokalbehov som sammanställs i denna handling, Lokalbehov antas i förvaltningarnas nämnder
- 2) Regiongemensam Lokalförsörjningsplan – där regionens samlade lokalbehov prioriteras och sammanställs. Lokalförsörjningsplan antas i Regionfullmäktige. Lokalförsörjningsplanen är sedan ett underlag till budgetberedningen.
- 3) Beställa och genomföra projekt – de lokalprojekt som tilldelas budget beställs, utförs och följs upp.

1.2.2 Styrande principer för lokalförsörjningsprocessen

Arbetet med lokalplanering, och prioritering av lokalbehov utgår från 11 styrande principer:

1. Syftet med Region Gotlands verksamhetslokaler är att skapa förutsättningar för en god kommunal och regional verksamhet som i sin tur genererar ett värde för invånare och besökare.
2. Region Gotlands verksamhetslokaler ska vara ändamålsenliga, säkra och resurseffektiva. De ska bidra till regionens övergripande mål gällande miljö, klimat och ekonomi samt till att översiktsplanens intentioner uppfylls.
3. Lokalanskaffningen i Region Gotland ska utgå ifrån de behov som uttrycks i regionens lokalförsörjningsplan och kännetecknas av framsynt planering. Gemensam process för lokalanskaffning ska följas.
4. Region Gotlands bestånd av ägda och inhyrda lokaler är en gemensam resurs. Samtliga nämnder ska bidra till att lokalförsörjningen planeras i samverkan och att koncernnyttan maximeras.
5. Lokalförsörjningsprocessen skapar transparens och tydlighet, vilket i sin tur skapar förutsättningar för samarbete och tillit.
6. Behov av utökningar av verksamhetslokaler ska i första hand lösas inom regionens befintliga lokalbestånd.
7. Beslut om att i det enskilda fallet äga eller hyra in verksamhetslokaler från extern hyresvärd ska utgå ifrån det alternativ som ger störst koncernnytta och resurseffektivitet under hela den tid som lokalen bedöms behövas. Ur ett genomsnittligt livscykelperspektiv på 30 år, ska planerade om- och nybyggnationer betraktas ur ett driftperspektiv från början.
8. Vid nyanskaffning ska ett effektivt lokalnyttjande vara utgångspunkten och samnyttjande mellan regionens verksamheter samt med civilsamhället ska prövas.
9. Lokalnyttjarna använder regionens ägda verksamhetslokaler som förvaltas av lokalförsörjaren. Den ekonomiska regleringen för denna användning hanteras genom principerna i regionens internhyresmodell.
10. Verksamhetslokaler som regionen inte längre har behov av för sin egen verksamhet ska avyttras till marknadsvärde. Lokaler ska inte avyttras innan det framtida behovet har klarlagts.
11. Vakanta lokaler kan vara en strategisk tillgång för regionen. Självkostnaden för vakanta verksamhetslokaler förs över till en lokalbank och är en del av regionens internhyresmodell.

1.2.3 Innehåll och avgränsningar

Nämndernas Lokalbehovs upprättas per nämnd och redogör för politiskt beslutade lokalprojekt samt ett uppskattat behov för den kommande 10-årsperioden utifrån analyser av bland annat befolkningsprognos, trender och teknisk utveckling, förändring av verksamhetens inriktning och lokalernas aktuella status och funktionalitet. Planen revideras en gång per år. Nämndernas lokalbehov innehåller en beskrivning av nuläge och ett uppskattat framtida behov av lokaler. Behovet prioriteras utifrån de styrande principerna.

Lokalbehov som inte framförs i lokalbehovsplanen kommer inte att tas med i regionens lokalförsörjningsplan och därmed inte inkluderas i investeringsplanen.

1.3 Riktlinjer för underhåll i bebyggda fastigheter

Region Gotland ska ha en långsiktig plan för planerat underhåll (PU) av regionens bebyggda fastigheter samt för att skapa förutsättningar för att kunna samordna förvaltningarnas behov av verksamhetsanpassningar samt eventuella lokalförändringar. Detta för att kunna genomföra större underhållsåtgärder samtidigt som eventuella lokalanpassningar/ombyggnader sker, för att få kostnadseffektiva projekt. Även åtgärder kopplade till energi/klimatprojektet ska i så stor utsträckning som möjligt att samordnas med underhållsåtgärder.

1. Alla lokaler är i behov av åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet vilket skall följas upp och åtgärdas kontinuerligt
2. System som uppnått sin tekniska livslängd och ska uppfylla krav på en fastighetsägare i form av myndighetskrav
3. Underhållsåtgärder som syftar till att skydda klimatskalet (tak, fasad och fönster)
4. Åtgärder som leder till sänkta driftkostnader samt minskad påverkan på miljön.

Samtliga åtgärder skall göras på ett sådant sätt att:

- Fokus på energi- och klimatförbättringar prioriteras.
- Störningar för verksamheterna minimeras

Arbetet med prioriterade underhållsåtgärder av lokaler kan ha betydande effekter på både användarna av lokalerna och fastighetstillgångarnas värde. Sammanfattningsvis är underhållsarbetet inte bara avgörande för att säkerställa en trygg och funktionell miljö för användarna, utan även för att skydda och bibehålla fastighetens värde över tid.

1.3.1 Underhållsplan

Åtgärd	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Vuxenutbildning Gesällgatan Hackspetten	X	X	X	X						
Folkhögskolan Hemse - Kök	X									
Folkhögskolan Fårösund	X?	X?								
Verkstadsskolan 2					X	X				
Solrosen 1 Visby					X	X	X			

Tabell 1; Prioriterade underhållsåtgärder

2 Nulägesbeskrivning

Det är viktigt att betona att detta är en nulägesbeskrivning som skall läsas och bedömas utifrån det.

En god framförhållning i planeringen av lokaler är angelägen för att kunna bedöma regionens framtida investeringsbehov och samlade lokalkostnader. Regionens lokalförsörjning ska utgå från koncernnytta och gemensamma ekonomiska förutsättningar. Nämndens lokalbehov är en del i att säkerställa en likvärdig och samverkande process för lokalförsörjningen för alla förvaltningar. Strävan för förvaltningen är att få alla insatser att följa en linje så att de gynnar långsiktiga mål och därmed bidrar till Region Gotlands strategiska lokalplanering.

Det är en stor utmaning att säkerställa att tillgången till lokaler och tillhörande utemiljö är tillräcklig och att den kan samnyttjas utifrån prognoser och förväntad utveckling. Den regionövergripande lokalförsörjningsprocessen har utvecklats och en utökad samverkan och ett samnyttjande av lokaler mellan och inom förvaltningarna har betydelse. Det finns dock även en förväntan på att relevanta investeringar och underhåll görs i lokaler där verksamhet bedrivs. Förvaltningens övergripande lokalbehov samordnas med den regionövergripande lokalförsörjningsstrategin¹ för att regionen och förvaltningen ska kunna göra helhetsbedömning och prioriteringar utifrån sammanställda behov.

En viktig del i förvaltningens uppdrag är att i investeringsplanen också visa på kommande kostnader för periodiskt underhåll (PU), såväl inne som ute, och tillhörande driftskostnader efter genomförda investeringar, inte bara själva bygg- och produktionskostnaderna. Kostnader och investeringar för periodiskt underhåll belastar tekniska nämndens budget och pengar till den avsätts från hyresintäkterna. Det är sedan teknikförvaltningen som ansvarar för planering och genomförande av underhåll, i samråd och samarbetet med förvaltningen. Driftskostnader efter genomförda åtgärder belastar sedan förvaltningen, som skall klara att

¹ Regiongemensam lokalförsörjningsplan 2023-2027

bära genomförda investeringar inom förvaltningens budgetram. Detta är en förutsättning för att önskade investeringar skall kunna genomföras

Planeringen av PU behöver dock ofta justeras utifrån oförutsedda händelser, omprioriteringar och ekonomiskt läge vilket innebär att det gör det svårt att visa en exakt och korrekt plan som kommer att ligga fast för en period om fem till tio år. Avstämning med teknikförvaltningen görs i samband med lokalbehovsarbetet och kontinuerligt under året. I detta dokument redovisas inte preliminära kostnader för PU. Dessa kostnader redovisas separat i investeringsplaner och i teknikförvaltningens kalkyler och underhållsplaner.

Förvaltningen har i arbetet även tagit hänsyn till förväntade reformer och lagändringar kopplat till nämndens ansvarsområden för att kunna en så riktig prognos och bedömning som möjligt.

Under 2021 genomfördes en utredning över gymnasiet och vuxenutbildningens behov av lokaler. Under 2023 påbörjas en ny utredning med fokus på den kommunala vuxenutbildningens framtida utbud och behov samtidigt som vi ser att antalet gymnasieelever kommer att öka successivt fram till 2027 då det når sin topp för perioden för att sedan plana ut (se även kapitel 3.2).

De senaste åren har det gjorts satsningar på till exempel ny- och ombyggnation för gymnasieskolan i Visby, renovering för och flytt av arbetsliv och etablering och ungdomsavdelningens ungdokumenthus, delrenoveringar inom vuxenutbildningen och folkhögskolan samt ett flertal andra underhållsåtgärder. Det finns dock fortsatta förbättringsområden inom lokalplaneringen, nyttjande och samnyttjandet samt kring underhållsåtgärder inom nämndens ansvarsområde. Framför allt handlar det om att fortsätta arbetet med att säkerställa tillgång till ändamålsenliga lokaler och god arbetsmiljö för samtliga verksamheter.

Riksdagen² har fattat beslut om ändringar i skollagen kring gymnasial utbildning i gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå. Ändringarna ställer krav på huvudmän att väga in arbetsmarknadens behov när de planerar och erbjuder utbildning i gymnasieskolan och Komvux. Kommuner ska samverka när utbildningar inom gymnasieskolan och Komvux planeras, dimensioneras och erbjuds. Lagändringarna började gälla den 1 juli 2023 och skall tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Ändringarna i skollagen syftar till att;

- öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå
- underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och
- förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.
- Arbetsmarknadens behov ska få betydelse när kommuner, enskilda huvudmän och regioner planerar och dimensionerar vissa utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux).

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens bedömning är att lagändringen, där en utökning av det tillgängliga utbudet är huvudsyftet, kommer att ha påverkan på förvaltningens organisation, lokalbehov, lokalplanering. Förvaltningen ser ett ökat behov av samarbete och

² Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning - Skolverket

samnyttjande kring lokaler både inom och mellan nämnder men också i förlängningen en påverkan på ekonomin.

Det är rimligt att anta att vissa yrkesutbildningar kommer att behöva utökas och i nuläget finns inte den flexibiliteten och möjligheten eftersom lokal- och marktillgången är begränsad. Bedömningen är att nyckeln till framgång inom området ligger i ökad samverkan och samnyttjande mellan vuxenutbildningen och gymnasiet när det gäller utbud, organisation, personal och lokaler. Det är även aktuellt att utreda förutsättningarna för samverkan och samnyttjande av lokaler mellan gymnasiet och grundskolan. För att hantera beräknad elevökning utan att hyra in paviljonger och utöka gymnasiets totala lokalyta och lokalkostnader så är båda alternativen mycket viktiga. Grundskolans prognos visar på minskat elevantal för perioden och en ökad samverkan mellan vuxenutbildningen och gymnasiet är en viktig del i utvecklingen.

Folkhögskolan är lokaliserad till Hemse och Fårösund. Den har stor betydelse som alternativ utbildningsväg för vuxna som inte har slutfört sina gymnasiala studier. Folkhögskolan på Gotland har en övergripande målsättning att höja den allmänna utbildningsnivån och underlätta för fler att få tillgång till högre utbildning, vilket är en viktig funktion i samhället. Antalet elever förväntas vara i stort sett oförändrat de närmaste åren. Detta innebär att de åtgärder som planeras är underhåll och modernisering av befintliga lokaler. På sikt finns önskemål om att skapa nya utbildningsplatser.

För Folkhögskolan på Gotland finns det utmaningar när det gäller investeringar i skollokaler och utrustning. Det är viktigt att dessa behov beaktas för att upprätthålla skolans funktion, mål och en god arbetsmiljö.

Inom GVN:s ansvarsområde ligger det även ett stort ansvar och arbete i att säkerställa och upprätthålla tillgänglighet, tillgängliga lärmiljöer, öka tryggheten inom avdelningarnas inne och utemiljöer samt direkta och strategiska åtgärder inom säkerhet och beredskap.

Sammantaget innebär detta att utifrån nuvarande organisation och utbud så krävs det och kommer det att krävas relativt stora budgetanslag för en period framåt.

2.1 Sammanfattning och analys av nuläge

Här följer en sammanfattning och analys av nuläge uppdelat i en övergripande del men även utifrån respektive avdelning. Utvalda delar beskrivs sedan närmare i kapitel 3.

I Sverige är det för närvarande en trend med minskat barnafödande vilket även gäller för Gotland. För Gotland innebär det en utmaning att balansera den ökande mängden äldre befolkning medan antalet barn minskar. *“En ändrad befolkningsstruktur innebär en utmaning när det gäller den strategiska lokalförsörjningen. Region Gotland beräknas växa med 0,6 procent årligen. Totalt beräknas befolkningen öka med 3 616 invånare fram till år 2032. Det är huvudsakligen äldreomsorgen som förväntas öka medan förskolan och grundskolan förväntas minska.”*³

Även om detta i första hand påverkar för- och grundskola så bedöms detta på sikt även påverka GVN:s verksamheter.

³ PWC Region Gotland långsiktig finansiell analys, slutlig rapport 23115, sid 70

Befolkningsprognoserna har en stor påverkan på förvaltningen som helhet då den i dag har ett visst överskott på lokalyta men det bedöms även öka, inom vissa geografiska delar av organisationen. Möjligheten att avyttra och att samnyttja lokaler är dock tätt förknippat med hur förvaltningens delar är organiserade inom båda nämnderna och hur de är geografiskt placerade. Detta innebär sammantaget att möjligheten till att bidra till att öka samnyttjandet och samlokalisering inom region Gotland till viss del är begränsad.

Nämnden och förvaltningen har ett ansvar att arbeta för att kontinuerligt se över hur lokaler nyttjas och hur samnyttjandet kan utvecklas. Region Gotlands bestånd av ägda och inhyrda lokaler är en gemensam resurs. Samtliga nämnder ska här bidra till att lokalförsörjningen planeras i samverkan och att koncernnyttan maximeras. Respektive förvaltning behöver ha en väl förankrad lokalförsörjningsprocess och en god överblick över behov på både lång och kort sikt. Förvaltningen står här inför behovet att förbättra användningen av lokalerna för att främja kostnadseffektivitet, hållbarhet och bättre samordning. Förvaltningen skall genomföra en inventering av samtliga avdelningars befintliga lokaler för att kartlägga kapacitet, nyttjandegrad och behov (vilket delvis görs i detta dokument). Varje avdelning behöver sedan identifiera möjligheter till samnyttjande. Utvecklings- och förankringsarbetet inom området pågår kontinuerligt både inom förvaltningen och regionövergripande.

I planerings- och utvecklingsarbetet är det mycket viktigt för nämnd och förvaltning att först tänka organisation och sedan lokaler. Det ger bättre förutsättningar att vara mer strategiska, långsiktiga och flexibla i det gemensamma arbetet.

Gymnasieskolan

Wisbygymnasiet saknar, på grund av ö-läget möjlighet att samverka med andra kommuner, till exempel i form av gymnasieförbund⁴. Målsättningen för region Gotland är ändå den att gymnasieskolans kostnader ska närma sig referenskostnaden⁵ för riket, vilket kan påverka likvärdighet, undervisningskvalitet, lärartäthet, måluppfyllelse och genomströmning om det inte sker en kontinuerlig översyn av potentiella risker. Här är det även viktigt att beakta GVN:s lokalkostnader, vilka är en väsentlig del av helheten.

Det finns flera utmaningar och frågor som Region Gotland står inför när det gäller gymnasieutbildning. Ökningen i antalet ungdomar i gymnasieålder för perioden (läs vidare i kap. 3.2 Befolkningsprognos) är en faktor som kräver uppmärksamhet. Positivt med fler ungdomar men det medför ett behov av fler utbildningsplatser och en viktig aspekt i detta är då lokalbehoven, som har direkt koppling till elevernas val av program. Det är dock svårt att förutse hur eleverna väljer och det har stor betydelse vilket utbud som nämnden erbjuder. En planering behöver vara så flexibel och anpassningsbar som möjligt för att kunna tillgodose både elevernas och marknadens behov, vilket har framgått i tidigare i dokumentet där regional planering och dimensionering av gymnasieutbildning beskrivits

Det är sammantaget komplexa utmaningar som Region Gotland står inför när det gäller att erbjuda kvalitativ gymnasieutbildning i en unik geografisk miljö med ö-begränsningar. Det kräver noggrann planering och anpassning för att möta de ökande behoven och samtidigt säkerställa likvärdighet och hög undervisningskvalitet.

⁴ [Kalmarsunds gymnasieförbund - Kalmar](#)

⁵ Referenskostnaden bygger i sin grund på standardkostnaden det vill säga den kostnad som kommunen skulle ha om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions och effektivitetsnivå med hänsyn till de egna strukturella faktorerna.

År 2017 utreddes möjligheten att etablera och samla hela Wisbygymnasiet inom området Solrosen vid Säves väg, där huvuddelen av verksamheten finns i dag, och sedan lämna Visby norr. Utredningen visade att detta inte var genomförbart av ekonomiska skäl och att det inte fanns tillgång till byggbar mark inom området. Efter utredningen har gymnasiets lokaler inom Visby norr renoverats och underhållits och hyresavtal har förlängts där det varit aktuellt.

Samverkan med vuxenutbildningen har utökats under de senaste åren, främst inom plåt och svets men möjligheten att utöka samverkan även inom sjöfart-, byggnads- och elutbildning är under utveckling och det arbetet kopplas ihop med regional planering och dimensionering av gymnasieutbildningen. Med detta som bakgrund så är bedömningen den att Wisbygymnasiets utbildningsutbud inom Visby norr kommer att kvarstå och om det bedöms vara viktigt att utökas så bör det göras i samarbete med vuxenutbildningen.

Det som dock Wisbygymnasiet fortsatt saknar i norra Visby är tillgång till en egen gemensam skolmatsal för eleverna. I dag delar gymnasieleverna matsalar med grundskolan, vid Norrbackaskolan och Polhemskolan. Planeringsförutsättningarna för gymnasiet är att grundskolans elevmåltider schemaläggs först och gymnasiets måltider och schemaläggning anpassas utifrån det. Att samordna elever från gymnasiets yrkesprogram med grundskolans elever i åldrarna 6–12 år kräver sin planering. Gymnasiet har under flertalet år anpassat sig till dessa planeringsförutsättningar men i det kontinuerliga planeringsarbetet med utbildningsutbud och förvaltningens lokalbehovsplan så framförs det ofta önskemål om att samla alla gymnasielever inom Visby norr i en gemensam matsal. Det bedöms vara viktigt att för att få en bättre spridning och anpassning av måltidstiderna och därigenom få bättre planeringsförutsättningar och en mer flexibel schemaläggning för både elever och lärare.

Om BUN tar beslutet att flytta och sammanföra Polhemskolan med annan/andra grundskola/or så är ett tänkbart alternativ till lösning att göra nuvarande matsal inom Hackspetens område till matsal för Wisbygymnasiets elever inom Visby norr och kombinera och samordna den med caféverksamhet för vuxenutbildningen. Gymnasiet och vuxenutbildningen samnyttjar i dag lokaler för yrkesutbildning inom norra Visby och att samordna skolmatsal och caféverksamhet bör av den anledningen inte vara svårt att genomföra utan det bedöms mer vara en naturlig utveckling. Om förslaget är aktuellt för genomförande så krävs det en förankring och planering tillsammans med gymnasiet, vuxenutbildningen och med måltidsenheten inom regionstyrelseförvaltningen. Måltidsenheten ansvarar för skolkök och matsalar och vuxenutbildningen ansvarar för egen caféverksamhet och att samordna dessa två delar har inte gjorts tidigare, men bedöms vara genomförbart med gemensam planering, ansvarstagande och ett nytänkande.

Det är dock viktigt att notera att nuvarande kök och matsal är i behov av underhåll utifrån arbetsmiljö och funktionalitetsperspektiv. Detta har tidigare skjutits fram i väntan på beslut om vilka verksamheter som skall vara lokaliserade på området och nyttja matsal och kök. Regionstyrelseförvaltningens (RSF) lokalsamordnare ansvarar för att aktuella behov skrivs in under RSF:s lokalbehov.

Ungdomsavdelningen

Riktat sig till ungdomar och har flera faciliteter och projekt som Puma ungdomsgård, Ungkulturhus, ungdomsgårdar på olika platser, en online-verksamhet, och motorgård. Målgruppen för avdelningen är främst ungdomar i åldern 13–16 år. Ungkulturhuset som är beläget på Gråboområdet riktar sig även till ungdomar i åldern 16–25 år.

Ungdomsavdelningens aktiviteter är inriktade på att erbjuda fritids- och kulturaktiviteter för ungdomar och har olika åldersgrupper som målgrupp. När det gäller ungdomsgårdarna är det positivt att de är i relativt gott skick och kräver inte stora investeringar. Det tyder på att befintliga resurser används effektivt för att upprätthålla dessa faciliteter vilket även samordnas med grundskolan. Region Gotland är angelägen om att erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter och kulturupplevelser för ungdomar, samtidigt som man är medveten om behovet av att effektivt hantera resurser och anpassa verksamheten efter förändrade behov och prioriteringar. Flexibla och ändamålsenliga lokaler är för avdelningen av stor betydelse. För ungdomsgårdarna förväntas inga stora investeringar under den kommande perioden. Däremot är det viktigt att notera att det pågår en utredning om tillhörighet och placering av ungdokumenthuset vilket kan innebära att ansvaret för verksamheten flyttas till annan förvaltning.

Arbetsliv och etablering

Avdelningen är ansvarig för en rad olika arbetsmarknadsåtgärder, inklusive offentligt skyddade arbeten i Region Gotlands verksamheter och organisering av prao och feriejobb för ungdomar. Avdelningen har flera funktioner, inklusive studie- och yrkesvägledning och stöd och service till personer som är nyanlända till Sverige vilket hjälper dem att integreras i samhället. Oro i omvärlden kan leda till en ökning av flyktingar, vilket indikerar att en beredskap för att hantera förändringar behöver finnas. Förvaltningen och Region Gotland genomför en bred skala av åtgärder för att stödja människor i olika åldrar och situationer, inklusive ungdomar och nyanlända vilket visar på en holistisk och mångsidig strategi för arbetsmarknadens integration och inkludering.

Under 2022/2023 flyttade avdelningen till nyrenoverade lokaler inom Korpenområdet. I nuläget finns det inte behov av någon utökning, dock finns periodvis behov av tillgång till lektionssalar, konferensrum och mötesplatser för medborgare i olika omfattning

Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen har sedan 2017 expanderat med över 200% räknat i antal elever men även antal medarbetare har ökat. Renovering av lokalerna har varit planerad sedan 2021 men skjutits på framtiden två gånger på grund av brist på evakueringslokaler samt långsiktighet i besluten om vad vuxenutbildningen skall erbjuda. Lokaltillgången har under perioden löst sig på olika sätt bland annat genom att avdelningen Arbetsliv och etablering har fått andra lokaler samt att Modersmålsenheten har minskat i omfattning. Trångboddheten avseende lokaltillgång har inneburit interna flyttar årligen för att på bästa sätt kunna nyttja tillgängliga lokaler. Avdelningen har i dagsläget tillgång till tre olika byggnader på Hackspetenområdet som totalt inrymmer cirka 4 400 kvm. Till detta kommer lokaler som samnyttjas med Wisbygymnasiet och 900 kvm i Flexhuset, kvarteret Telefonen, (för utbildningar inom byggområdet).

Det finns flera anledningar till att se över lokalbehoven. Huvudbyggnaden inom området är från början en verkstad som sedan anpassats för att kunna bedriva undervisning med tillhörande kontor. Förutom brist på ändamålsenliga lokaler och utrymmen är det även stora brister avseende tillgänglighet, säkerhet, klimat såsom ljus, ljud och luft. Många rum är inte tillräckligt stora, bland annat flertalet klassrum, lokaler för elevstöd, tentamenservice, café, förråd och personalytor.

Förvaltningen fick under 2023 i uppdrag att utreda lokalbehoven för Vuxenutbildningen nu och framåt vilket presenterades för GVN den 8 februari 2024 (GVN 2024/52). Utredningen tog hänsyn till samverkan och samnyttjande av lokaler med andra närliggande verksamheter, den geografisk placeringen samt möjlighet till flexibilitet utifrån snabba förändringar. Underlaget innehöll beräkningar för investeringar av Vuxenutbildningens framtida lokalbehov och tre alternativa inriktningar presenterades. Nämnden valde alternativet att riva och bygga nya lokaler inom nuvarande område alternativt annan möjlig plats. Det bedömdes att nybyggnation av samtliga ytor skulle vara att föredra för att möjliggöra en sammanhållen vuxenutbildning samt att det ansågs kostnadseffektivare än om- och tillbyggnad. Kostnad för en nybyggnation beräknades då till 192 000 tkr. Beslutet har dock pausats i samband med att lokalförsörjningsplan och investeringsplan skall fastställas och den stora summan bedöms inte kunna rymmas inom Region Gotlands investeringsbudget.

Med anledning av nämnda bedömning gav Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag på samnyttjande av befintliga lokaler i norra Visby som ett alternativ till nybyggnation, för att minska investeringskostnaderna, öka samnyttjandet och förbättra arbetsmiljön för vuxenutbildningen. Detta beslutades vid nämndens sammanträde den 8 februari 2024. Uppdraget har sedan delredovisats vid nämndens sammanträde den 5 juni, 17 september, 23 oktober

Parallellt med detta uppdrag fick förvaltningen av barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att göra en översyn av grundskoleorganisationen i norra Visby för att anpassa antalet utbildningsplatser utifrån senaste elevprognosen. Denna utredning har även tagit hänsyn till det samlade lokalbehovet för förvaltningens samtliga verksamheter i Visby och de samordningsvinster som kan uppnås för de olika verksamheterna. Uppdraget har delredovisats till barn- och utbildningsnämndens sammanträde den 5 juni och till BUN:s sammanträde den 17 september fick nämnden förslaget att avveckla Polhemskolan, som är etablerad inom samma kvartersområde som vuxenutbildningen, vid N:a Hansegatan.

Följande beslut togs av BUN ;

- *Barn- och utbildningsnämnden tar emot informationen och ger förvaltningen i uppdrag att fortsätta processen med inriktningen att avveckla Polhemskolan*
- *Förvaltningen ges i uppdrag att redogöra för påverkan på och säkerställa främjande av organisation, kvalitet, personal och elever, samt hur Polhemskolans profilering och arbete kring hållbar utveckling och de globala målen ämnas tas vidare*
- *Uppdragen återrapporteras till nämndens sammanträde 26 november*
- *Förvaltningen ges även i uppdrag att se över dagens modell kring upptagningsområden och kriterierna för det fria skolvalet*

Uppdraget har sedan delredovisats den 23 oktober och den 26 november tar BUN slutgiltigt beslut om skolorganisation för norra Visby. Utredningsuppdragen för BUN och GVN har samordnats utretts parallellt för att ge båda nämnder likvärdiga förutsättningar inför beslut.

Detta innebär att i första hand skall möjligheten för gymnasie- och vuxenutbildningen att gå mot samnyttjande av lokaler fortsatt utredas i stället för att gå mot nybyggnation. I nuläget innebär detta att Polhemsskolans lokaler bedöms kunna vara aktuella för vuxenutbildningen att överta om BUN:s beslut kvarstår och en avveckling/förflyttning av Polhemskolan genomförs. En sådant genomförande går i sådana fall helt i linje med det uppdrag

som givits förvaltningen att utveckla samnyttjandet av lokaler samt minska investeringsbudgeten i ett ekonomiskt utmanande läge och skjuta fram alternativt stryka investeringsäskanden.

I väntan på slutgiltigt beslut i BUN har följande åtgärder gjorts för att hantera Vuxenutbildningens lokalbehov

- Modersmålsenheten har flyttats från Hackspettens område till Solbergaskolan under i september 2024. Det har gett vuxenutbildningen tillgång till ytterligare lektionssalar och mötesrum (ca 250 kvm) inom området
- Förvaltningen undersöker möjligheten att flytta Barn- och elevhälsans (BEH) huvudkontor från Hackspetten-området under 2025. Lokalerna ligger i en av byggnaderna som vuxenutbildningen nyttjar del av i dag och innebär att ca 370 kvm skulle kunna överlåtas till vuxenutbildningen efter genomförd flytt
- Eftersom beslutsfattande och byggprojekt fördröjts har förvaltningen behövt förlänga avtalet för inhyrd paviljong två år från 2024-09-30

Utifrån ovanstående förändringar och aktuella förslag har vuxenutbildningen sammanställt en ny nulägesbedömning för att uppdatera lokalbehoven. Bedömningen är enligt följande; De nytillkomna lokalerna som modersmålsenheten lämnat kommer innebära att exempelvis vård- och barn- och fritidsutbildningar kan flyttas vilket gör att klassrums- och eventuell kontorsyta frigörs i annan byggnad. Åtgärderna gör att trycket på lokalerna lättar något och det ges även möjlighet att ”stänga” alt. minska nyttjandet av de ytor där arbetsmiljön, enligt tidigare dokumentation, inte är tillfredställande.

Avseende barn- och elevhälsans lokaler vid Mästergatan är det primärt i form av kontorslokaler och grupprum som vuxenutbildningen ser möjligheter. Det är dock i dagsläget svårt att bedöma och planera för nyttjandet då vuxenutbildningen inte kunnat göra platsbesök och bedöma möjligheterna i lokalerna. Framöver behöver vuxenutbildningen tid för att tillsammans med skyddsombud och fackliga representanter göra platsbesök och se över ritningar för att ta fram möjliga förbättringsförslag.

Folkhögskolan

När det gäller skolans fysiska infrastruktur på de två platserna, Fårösund och Hemse, finns det tydliga behov av förbättringar. I Fårösund behövs ett nytt kök och det finns även klassrum där ventilationen är obefintlig där deltagare och lärare mår dåligt och har fått evakueras till annan del av skolbyggnad.

Det pågår en utredning om lokalerna i Fårösund och då även möjligheten att köpa lokalerna i stället för att hyra. Utredningen har pågått i över ett år och utfallet av den kan resultera i en omprövning av beslut om investeringar. I Hemse är läget bättre men det finns behov av underhåll och uppdateringar i köksdelen. Elevhemmet Nygårds är även ett återkommande diskussionsämne utifrån status och underhållsbehov. Kostnaden för att åtgärda bristerna bedöms även ha ökat sedan den senaste uppskattningen gjordes.

Utomhusmiljö

Viktigt att nämna att det är av största vikt att klimatanpassa utomhusmiljön även inom GVN:s ansvarsområden. Skall göras i samarbete med teknikförvaltningens parkavdelning och respektive verksamhet. Detta innebär att förvaltningen behöver arbeta för att öka motståndskraften mot klimatförändringar och skapa en mer hållbar och trivsamt miljö för alla. Genom att kombinera flera olika åtgärder kan gymnasiets skolgård och

avdelningars utemiljöer bli mer resilienta mot klimatförändringar samt erbjuda en hälso-sammare och inspirerande miljö för både elever och personal. Det kan bland annat innebära att använda hållbara och återvinningsbara material, undvika hårda ytor som asfalt då de kan bli mycket varma och bidra till värmespridning, skapa skugga och svala områden, öka gröna ytor, trädplantering och trädgårdar och omhänderta regnvatten. Det är viktigt att underhåll och uppdatering av utemiljöer är en del av underhållsplanerna och kommer med tidigt i budgetarbetet.

2.2 Verksamhetens förutsättningar, utmaningar och möjligheter

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen består av cirka 2200 anställda och leds av en utbildningsdirektör. Det politiska ansvaret för verksamheten delas mellan barn- och utbildningsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Förvaltningens uppdrag är att erbjuda en högkvalitativ, jämlik, tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö. Verksamheterna ska stödja alla barns, elevers, studerandes och deltagares positiva utveckling och lärande. Kort sagt: Förvaltningen ska skapa möjligheter för alla att lyckas. Målsättningen är att elever, studerande och deltagare fullföljer sina utbildningar. Det ska finnas möjligheter för livslångt lärande för alla medborgare och en stark grund för aktivt deltagande i samhället, samtidigt som utbildningsnivån på Gotland höjs. Utbildningar som matchar individens, näringslivets och samhällets behov ska erbjudas, och det ska bedrivas kontinuerliga insatser för att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning på Gotland.

Målgrupper nämnderna finns till för och deras viktigaste behov:

- Barn och ungdomar 1–16 år inskrivna i förskola och elever som från det barnet fyller sex år omfattas av skollagen.
- Elever som är mottagna i anpassad grundskola och gymnasieskola (tidigare grund- respektive gymnasiesärskolan)
- Elever inskrivna i kulturskolan
- Elever inskrivna i gymnasieskolan
- Elever inskrivna i vuxenutbildning
- Deltagare vid Folkhögskolan
- Ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret
- Ungdomar som nyttjar verksamheterna inom ungdomsgårdarna
- Ungdomar i offentlig miljö som behöver vuxennärvaro
- Individer som står långt från arbetsmarknaden
- Nyanlända på Gotland

Viktiga styrdokument och planer

- Skollagen
- Läroplaner för alla skolformer
- Kommunallag
- Förvaltningslag
- Barnkonventionen
- Bosättningslagen
- Massflyktsdirektivet
- Regional utvecklingsstrategi – Vårt Gotland 2040
- Region Gotland styrmodell

Generalitet, flexibilitet och elasticitet

Genom att planera för generalitet, flexibilitet och elasticitet kan byggnader anpassas till olika behov över tid, vilket förbättrar ekonomisk hushållning och hållbarhet. Generalitet innebär att byggnader kan användas för flera ändamål utan större förändringar, som en skola som senare kan bli kontor eller bibliotek. Flexibilitet gör det möjligt att snabbt anpassa lokaler för nya behov med minimala ombyggnationer, medan elasticitet handlar om att kunna expandera eller minska lokalens kapacitet beroende på behov, och att dela utrymmen mellan verksamheter för bättre resursanvändning. Alla tre delarna är ett utvecklingsområde för båda nämnderna.

Demografi

De demografiska förändringarna på Gotland kommer att ha betydande konsekvenser för barn- och utbildningsnämnden (BUN) under de kommande fem åren och i förlängningen även för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Här följer en redogörelse kopplat till BUN:s ansvar men förvaltningen gör bedömningen att detta är relevant även för GVN på sikt.

Befolkningsprognosen för 2024–2033 pekar på en kraftig minskning av antalet barn och elever, särskilt berörande förskolan och grundskolan. Denna nedgång är framför allt märkbar på norra Gotland och i norra Visby, vilket innebär att barn- och utbildningsnämndens budget förmodligen kommer minska med 102 miljoner kronor över en tioårsperiod. Parallellt med detta ställer en åldrande befolkning, minskad arbetskraft i arbetsför ålder och ökad konkurrens om personal höga krav på utbildnings- och arbetslivsförvaltningens framtida strategiska planering.

Förvaltningen måste hantera det minskade antalet barn och elever både på kort och lång sikt, ur flera perspektiv som organisation, lokalbehov och bemanning. Samtidigt förväntas det en ökning av antalet elever till gymnasiet under 2024–2027 och att möjliga deltagare till vuxenutbildningen förväntas ligga kvar på en relativt hög nivå.

Ur ett lokalförsörjningsperspektiv arbetar förvaltningen holistiskt för att möta båda nämndernas specifika behov baserat på en gemensam analys av nuläget och behoven. Det är och kommer att vara en stor utmaning att säkerställa tillräcklig tillgång till lokaler och optimera organisation och användning utifrån prognoser och förväntad utveckling. Nämnderna behöver tillsammans ta strategiska beslut och vara öppna för flexibla lösningar inom lokalnyttjandet för att hantera de demografiska förändringarna och en begränsad budget.

Globalisering

Erbjuder både möjligheter och utmaningar för utbildnings- och arbetslivsförvaltningen. Det krävs ökad fokus på internationella färdigheter, anpassning till digitalisering, livslångt lärande och förmåga att navigera en global och föränderlig arbetsmarknad. Nyckeln till att framgångsrikt hantera globaliseringens effekter är därför anpassning och flexibilitet. Inom förvaltningen kan globalisering leda till flera konsekvenser och möjligheter. Skolor och universitet måste förbereda elever och studenter för en global arbetsmarknad, vilket innebär att språkkunskaper, kulturell förståelse och internationell erfarenhet blir viktiga komponenter. Globaliseringen främjar mångfald inom arbetskraften, vilket kan vara en styrka men kräver insatser för att säkerställa inkludering, undvika diskriminering och upprätthålla rättvisa arbetsvillkor.

Den ökade digitaliseringen som följer med globaliseringen innebär att utbildningar behöver integrera digitala verktyg och plattformar än mer. Internationellt samarbete och utbyten, som exempelvis elevutbytesprogram och partnerskap med utländska skolor och universitet,

förbättrar förståelsen för globala frågor och utmaningar. Förändrade kompetenskrav på arbetsmarknaden innebär att utbildningssystemet måste kunna anpassa sig för att förse med de mest relevanta färdigheterna och erbjuda både utbildning och vidareutbildning för att förbättra matchningen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Snabb teknologisk utveckling och förändrade marknadsvillkor gör det viktigt för förvaltningen att stödja livslångt lärande och kompetensutveckling. Det hjälper arbetskraften att anpassa sig och förbli konkurrenskraftig. Digitaliseringen har även möjliggjort distansarbete för vissa delar av förvaltningen, vilket medarbetarna upplever som både positivt och negativt. Arbetsgivare måste kontinuerligt diskutera hur man bevarar tillit, delaktighet och personlig utveckling samtidigt som man upprätthåller en god arbetsmiljö och möjlighet till distansarbete. Utvecklingen av hem- och distansarbete leder ofta till nöjdare och mer produktiva medarbetare, men långvarig frånvaro från informell interaktion med kollegor kan innebära en risk.

Teknologisk utveckling

Den senaste pandemin accelererade digitaliseringen och ökad efterfrågan på utbildning och ny teknik, vilket kräver kontinuerliga satsningar på kompetensutveckling och upprätthållande av digital infrastruktur. Skolor måste utrusta elever med digitala färdigheter för framtiden, och digital kompetens är viktig för jämlikhet och demokrati. Nya tekniker och digitalisering skapar effektivare arbetssätt och samarbetsmöjligheter. Men framgången är beroende av ett strategiskt fokus på att integrera digitalisering i verksamhetsutvecklingen utan att förbise utmaningarna.

GDPR-krav medför ökade administrativa bördor och behov av säkra system, vilket kan öka kostnaderna. Förvaltningen bör här undersöka mer hur AI kan bidra till att förbättra förvaltningsarbetet, sortera i administrativa uppgifter, möjliggöra effektivare processer och öka medborgarservice. Genom att utnyttja AI-teknik kan förvaltningen troligen bli mer proaktiv och anpassningsbar till förändringar i samhället. AI erbjuder både möjligheter och utmaningar i skolor, som från hösten 2024 kommer att lägga till ämnet artificiell intelligens i gymnasie- och vuxenutbildning. Ämnet fokuserar då främst på AI-utvecklingen ur ett samhällsperspektiv men också hur AI kan användas för problemlösning.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har utvecklat riktlinjer för hur AI kan användas inom verksamheterna.

Klimat och energi

Globaliseringen och teknologisk utveckling påverkar flera aspekter av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, men klimat och energi är också kritiska faktorer som har en betydande inverkan på arbetet med lokalförsörjning och periodiskt underhåll. Klimatförändringarna och ökande energikostnader har lett till en större medvetenhet om behovet av energieffektivisering och hållbarhet inom skolor och andra lokaler.

Regionen och förvaltningen måste säkerställa att lokalerna inte bara uppfyller dagens krav på energiprestanda, utan också är förberedda för framtida strängare miljöregler.

Det är av betydelse att regionen investerar i renovering av äldre byggnader för att förbättra isolering, ventilation och uppvärmningssystem. Detta bidrar inte bara till minskade energikostnader, utan också till en bättre inomhusmiljö för elever och personal. Genom att använda moderna, energieffektiva material och tekniker kan skolor minska sitt koldioxidavtryck och operativa kostnader. Implementeringen av solpaneler, värmepumpar och andra förnybara energikällor blir allt viktigare. Här behöver vi kontinuerligt bevaka och överväga att integrera smarta energihanteringssystem som kan övervaka och optimera energianvändning i realtid, vilket gör det möjligt att reagera snabbt på energibehov och minska slöseri.

Klimatförändringarna kräver också att regionen anpassar byggnader och lokaler för att motstå extremväder och andra klimatrelaterade händelser. Detta innebär att fokusera på att göra byggnader mer motståndskraftiga mot värmeböljor, översvämningar och stormar. Anpassning av skolgårdar och andra utomhusområden för att hantera extremt väder är också viktigt. Detta kan innebära att skapa skuggade områden för att skydda mot solens strålar, förbättra dränering för att förhindra översvämningar och plantera träd och växter som kan motstå olika klimatförhållanden.

För att säkerställa att skolor och andra utbildningslokaler fortsätter att fungera effektivt och miljövänligt, krävs en strategisk och långsiktig planering av periodiskt underhåll. Regionen och förvaltningen måste också överväga hur dessa anpassningar och underhållsåtgärder kan finansieras. Att söka statliga bidrag, EU-finansiering eller offentliga-privata partnerskap kan vara nödvändigt för att täcka kostnaderna för stora energiprojekt och klimatanpassningsåtgärder.

Sammanfattningsvis spelar klimat och energi en avgörande roll i hur utbildningsförvaltningar hanterar sina lokaler och underhåll. Genom att integrera hållbarhetsprinciper och energieffektiva lösningar kan man säkerställa att lokalerna förblir funktionella, miljövänliga och ekonomiskt hållbara för framtida generationer.

Kommunala och fristående gymnasieskolor

Att elever går från kommunala skolor till fristående skolor kan delvis vara en utmaning för den kommunala huvudmannen. Inom nämndens ansvarsområde är detta aktuellt för gymnasieskolan. Den kommunala gymnasieskolan i den egna kommunen har under planperioden cirka 83 procent av årseleverna, den resterande delen av årseleverna beräknas fördela sig mellan fristående huvudmän och andra kommunala huvudmän.

Men nämnden behöver även ha en beredskap att ta emot elever från fristående skolor. En av de viktigaste faktorerna som påverkar valet av skola är utbildningens kvalitet och utbudet. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen arbetar här kontinuerligt för att utveckla hur gymnasieskolans framgångar och styrkor kommuniceras till allmänheten. Huvudmannen behöver eftersträva och säkerställa generalitet och en flexibel och elastisk planering när det gäller lokaler, utbud och organisation. Detta har stor betydelse för att ha en beredskap för att kunna emot elever om de väljer att återgå eller övergå till den kommunala skolan från en fristående skola eller om den fristående av någon anledning avvecklas.

2.3 Befintliga lokalers yta, kapacitet och nyttjandegrad

För att ge en tydligare bild så delas informationen upp på följande sätt;

- Respektive avdelnings lokaler beskrivs utifrån geografisk placering, kontraktsarea i kvadratmeter och där det är relevant och möjligt anges även underhållsbehov och elevantal

Gymnasieskolan

- Det totala antalet elever inom region Gotlands Wisbygymnasiet är den 30 september 2024; **1 606**
- Att göra en bedömning av maximalt antal elever, utifrån lokalbestånd och kvadratmeter, för Wisbygymnasiet är relativt svårt. Anledningen är den stora variationen av program. Högskoleförberedande och yrkesprogram har olika utgångslägen och behov. Utbud, organisation och brytningstal för grupper och lärare är i dag vägledande

Område	Byggnad/program/enhet	Kontraktsarea m ²	Notering
Solrosen 1, Säves väg Flertalet olika byggnader inom området	Sävehuset, inklusive aula – Huset delas med Kulturskolan	Totalt: 9 140 m² Gymnasiet har tillgång till 6 780 m² Kulturskolan har tillgång till 2 360 m²	Ombyggt/renoverat och färdigställt till 2017
	Steffenhuset	5166 m²	PU enligt plan
	Polhemhuset/Fordonsprogram	1704 m²	PU enligt plan
	Hansarhuset	1572 m²	PU enligt plan
	”E-huset” Anpassad skola och Wisbygymnasiet	448 m²	PU enligt plan
	Desideriahuset Restaurang och Livsmedel Omvårdnad Hotell- och turism Introduktionsprogram Anpassad skola och gymnasieskola	Totalt; 4358 m²	PU enligt plan
	Kök och matsal <u>RSF-Måltid ansvarar för lokalen</u>		Önskemål om- och eventuell tillbyggnad – Se regionstyrelseförvaltningens lokalbehovsplan Åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet är aktuellt
Idrottshallar En stor idrottshall och två mindre		Wisbygymnasiet upplever att de har behov av fler tider i idrottshallar. Behöver troligen lösas genom samnyttjande av lokaler med grundskolan, främst Södervärnskolan, Visby Norr-Hackspettens område och Norrbackaskolan. Det är även aktuellt att utveckla samarbete med Ica Maxi Arena för idrottsinriktningarna samt se över möjligheten att samarbeta med Friskis & Svettis för utbildningar inom Visby Norr	
Herkulesvägen – Kvarteret Väduren 2 och 4	Byggprogrammet, VVS- och fastighet, El och energi och Sjöfartsprogrammet	1 600 + 1 355 m²	Lokalerna har genomgått underhåll relativt nyligen Lokalerna ägs delvis av Regionen och av privat hyresvärd
Broväg – Verkstadsskolan 2	Sjöfartsprogrammet, VVS- och fastighet, El och energi, Byggprogrammet och vuxenutbildningen Även svets och verkstadsutbildning för gymnasiet och vuxenutbildningen	1 528 m² (828+350+350)	Lokalerna på Broväg är relativt nyrenoverade och underhållna
N: a Hansegatan – Kvarteret Hackspetten Matsal	Matsal/skolbespising för vissa yrkesprogram Delas med grundskolan <u>RSF-Måltid ansvarar för lokalen</u> Se kapitel 2.1 för närmare beskrivning		Bedöms undermålig och otillräcklig för nuvarande elevantal. <u>Dialog förs med RSF – måltid som skriver fram behoven i egen lokalbehovsbeskrivning.</u> Åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet är aktuellt

Lundbygatan, Österby	Inriktning Anläggningsteknik Har sedan aug-23 endast tillgång till markyta för övningsområde då tidigare undervisningslokal är uppsagd och har övergått till Buss i Väst AB (BIVAB)		UAF har i samråd TKF ansökt om bygglov som avser nybyggnation av en skolbyggnad till elever som går inriktning anläggning, årskurs 2-3, inom Wisbygymnasiets Byggprogram. Inväntar beslut. Vid beviljat bygglov kommer yrkeslärare inom Byggprogrammet att genomföra byggprojektet tillsammans med programmetts elever. Ger möjlighet till erfarenhet av ett bestående byggobjekt som är anpassat till utbildningens ämnes- och kursplaner. Tidigare beviljat investeringsmedel, 5 miljoner
Lövsta – Gotland Grönt Centrum (GGC)	Naturbruksprogrammet (NB) i Wisbygymnasiets organisation		Karaktärsämneskurser (yrkesämnen) inom programmet genomförs i GGC:s lokaler på Lövsta De gymnasiegemensamma ämnena genomförs för närvarande i gymnasietts lokaler i Visby. Utifrån beräknad elevökning 2024–2027 så kan det vara aktuellt att ompröva detta och undersöka möjligheten att flytta undervisningen till GGC för NB-programmet

Fristående gymnasieskolor

- Total antal elever inom fristående gymnasieskolor på Gotland, 241004, är; 233

Folkhögskolan

Lokal	Kontraksarea m ²	Elever inskrivna	Maxkapacitet
Hemse folkhögskola Hägern 1, Häggska huset exp. med mera	6 111	120	Ca 160
Fårösund Folkhögskola, Kronhagen 3:55, Bunge, Filmstudio.	3 360	100	Ca 150
Summa		220	Ca 310

Vuxenutbildningen

Den 30 september 20204 är det totala antalet elever inom den kommunala vuxenutbildningen är 1 085, som skall ha tillgång till lokalerna i olika omfattning. Siffrorna skall ses som en "rörlig materia" då antagning till vuxenutbildningen görs kontinuerligt.

Läs mer i kapitel 3 befolkningsprognos.

Område	Byggnad/Utbildning/enhet	Kontraksarea m ²	Notering
Kvarteret Hackspetten	Gesällgatan 7, D-hus. Renoveringsbehov	Ca. 2 400	Verksamhet i olika byggnader

Gesällgatan Mästergatan N:a Hansegatan	Gesällgatan 7, inhyrd från externt bolag.	Ca. 900	Vuxenutbildningen delar området med grundskol och barn- och elevhälsan
	Måste ersättas. Utdömda lokaler Gesällgatan 7 F-hus, Renoveringsbehov	Ca. 240	
	Mästergatan 5E, A-hus	Ca. 900	
	Tidigare modersmålenheten	Ca 250	
Broväg - Verkstadsskolan	Svets och verkstadsutbildning för vuxna	Se gymnasiets tabell	Delas med Wisbygymnasiet.
Flexronicshuset – Kv. Telefonen	Utbildning Byggnadsarbetare och byggnadsvård för vuxna	Ca 900	Avtal med TKF och extern fastighetsägare för två olika lokaler till <u>2026 och 2027</u>
Solrosen Säves väg	Samverkan med Wisbygymnasiet inom vissa yrkesprogram	Se gymnasiets tabell	
Roma Kungsgård	Delar av utbildning inom Byggnadsvård i samarbete med fastighetsägare		Ingen hyreskostnad

Arbetsliv och etablering

Område och lokal	Kontraktsarea m ²	Notering
Korpen	590	

Ungdomsavdelningen

Lokal	Kontraktsarea m ²	Notering
Gråbo ungdomsgård, Mässen 1 Gråboskolan, Puma fritidsgård	790	
Roma ungdomsgård, Roma kloster 1:179, Kommunhuset Roma	242	
Klinte ungdomsgård, Åvallen 2:3 Klinteskolan, Klintehallen	120	
Hemse ungdomsgård, Lärkan 4-5 Hemse, Kommunhus	134	
Slite ungdomsgård, Planen 1, Solklintskolan (A)	200	
Ungkulturhus "Fenix" Gråbo	590	Hyrs av KlaraBo. Ungkulturhusets organisatoriska tillhörighet och lokalisering är under utredning

2.5 Funktionalitet ur verksamhetsperspektiv

Inom alla GVN:s avdelningar är upplevelsen den att det finns ett stort behov av att säkerställa och upprätthålla tillgänglighet, tillgängliga lärmiljöer, öka tryggheten inom avdelningarnas inne och utemiljöer samt att genomföra direkta och strategiska åtgärder inom säkerhet samt arbeta än mer med beredskapsfrågor.

Vuxenutbildningen

Majoriteten av vuxenutbildningens nuvarande lokaler bedöms och upplevs i dag vara i stort behov av underhåll och om och tillbyggnad. Som tidigare nämnts är detta behövt utifrån såväl ett organisatoriskt som ett arbetsmiljömässigt perspektiv. Detta gäller både undervisnings och personalutrymmen

Detta i kombination med de senaste årens utökning av antalet utbildningar och antalet studerande inom vuxenutbildningen har påverkat den totala upplevelsen. När sedan erforderligt underhålls- eller om och tillbyggnadsarbete inte varit möjligt att genomföra i tillräcklig omfattning så blir den sammanlagda upplevelsen hos personal och elever den att lokalernas funktionalitet och tillhörande arbetsmiljö negativ.

Gymnasiet

Har över lag väl fungerande lokaler men av olika skäl finns en geografisk spridning. Gymnasieskolan har tillgång till en relativt nybyggd huvudbyggnad (Sävehuset) inom området Solrosen där även flertalet andra byggnader finns. Inom Sävehuset finns även Kulturskolan. Idrottshallar på Solrosenområdet anses i nuläget vara otillräckliga då det är ont om lediga tider på dagtid. En översyn av möjlighet till att samnyttja lokaler/salar med vuxenutbildningen och grundskolans är pågående och är tätt sammankopplat med gymnasiets elevökning under 2024–2027, prognosen för grundskolans elevminskning och vuxenutbildningens utbud och lokaler.

Vid Lundbygatan, Österby, där inriktning anläggning huserar pågår det ett förberedande arbete för att kunna påbörja eget byggprojekt. Projektet är tänkt att genomföras med gymnasieelever inom byggprogrammet och syftet är att bygga egna undervisningslokaler förinriktning anläggning inom byggprogrammet, vilket av personal och elever bedöms vara ett bra och utvecklande projekt. Bygglovsansökan är inlämnad och förvaltningen avvaktar beslut.

Kvarteret Väduren Herkulesväg samt Broväg

Lokalerna har nyligen genomgått underhåll och är i relativt gott skick. Upplevelsen är dock ibland den att lokalerna inte är tillräckligt stora flexibla. Det finns inte möjlighet att växa när elevintresse eller elevkullar ökar.

Folkhögskolan

När det gäller skolans fysiska infrastruktur på de två platserna, Fårösund och Hemse, så upplever personalen att det finns tydliga behov av förbättringar. I Fårösund behövs ett nytt kök och det finns även klassrum där ventilationen är obefintlig där deltagare och lärare mår dåligt och har fått evakueras till annan del av skolbyggnad. Befintliga lokaler upplevs och anses vara i behov av underhåll och modernisering. I Hemse är läget bättre men det finns behov av underhåll och uppdateringar i köksdelen. Elevhemmet Nygårds är även ett återkommande diskussionsämne utifrån status och underhållsbehov. Kostnaden för att åtgärda bristerna bedöms även ha ökat sedan den senaste uppskattningen gjordes.

Arbetsliv och etablering

Lokalerna bedöms vara i relativt gott skick.

Avdelningen anser dock att de har behov av tillgång till lektionssalar, konferensrum och mötesplatser för medborgare. Det finns svårigheter i att samnyttja lokaler med annan förvaltning inom Korpenområdet då trycket på lokalerna inom området är relativt stort.

Ungdomsavdelningen

Bedöms vara i i relativt gott skick utifrån förutsättningarna. Underhållsplanen för lokalerna följs och är då sammankopplade med skolorna.

2.6 Planerade och beslutade investeringar

Principen med steg 1–4 används alltid som grund i arbetet med lokalplanering inom förvaltningen, såväl kortsiktigt som långsiktigt. Det krävs även god framförhållning, aktivt beslutsfattande på olika nivåer samt förståelse och förankring hos berörda verksamheters ledning och personal för att lyckas hela vägen

- Om- och tillbyggnad eller nybyggnation av Vuxenutbildningens lokaler (Se kapitel 2.1 och 3.3). Vilket alternativ det blir avgörs av beslut i nämnderna i november-24
- Lundbygatan, Österby. UAF har i samråd TKF ansökt om bygglov som avser nybyggnation av en skolbyggnad till elever som går inriktning anläggning, årskurs 2–3, inom Wisbygymnasiets Byggprogram. Tidigare beviljade investeringsmedel är 5 mnkr. Vid beviljat bygglov kommer yrkeslärare inom Byggprogrammet att genomföra byggprojektet tillsammans med programmets elever
- Folkhögskolans lokaler i Fårösund. Det pågår en utredning om lokalerna i Fårösund och då även om möjligheten att köpa lokalerna i stället för att hyra. Utredningen har pågått i över ett år och utfallet av den kan resultera i en omprövning av beslut om investeringar. Oavsett utredningens utfall och beslut så bedömer förvaltningen att det är av yttersta vikt att Folkhögskolans lokalfrågor och behov kopplas än närmare den fastställda lokalförsörjningsprocessen för att tillsammans jobba än er systematiskt och avdelningens behov beaktas för att upprätthålla skolans funktion, mål och en god arbetsmiljö

3 Behovsbedömning

Det är relativt svårt att göra exakta prognoser om framtida lokalbehov för nämndens ansvarsområden. Även om förvaltningen kan bedöma situationen baserat på lokalkapacitet, elevunderlag och befolkningsprognoser, är det i slutänden huvudmannen som ansvarar för vilket utbud nämnden skall erbjuda och hur det ska lokaliseras och delvis organiseras.

Förvaltningens planering utgår från rådande politiska beslut, den geografiska spridningen, resultatet av elever och medborgares val, lokalernas status samt deras behov av underhåll och om- eller tillbyggnationer.

Förvaltningen har inom vissa områden ett överskott av lokalyta inom BUN:s ansvarsområden, vilket är geografiskt spritt. Detta gäller för närvarande främst förskolor och grundskolor. Inom GVN:s ansvarsområde är det omvända förhållanden då det för närvarande och framåt bedöms vara brist på lokaler, främst för vuxenutbildningen och gymnasiet samt att det finns ett underhållsbehov.

Det är dock mycket viktigt att i lokalplanering alltid beakta lokalernas kapacitet vad det gäller yta/elev och medarbetare, ventilation osv. Inte frångå uppsatta riktvärden och belasta lokalerna mer än vad de är dimensionerade för vilket kan få negativa konsekvenser utifrån arbetsmiljö och hälsoperspektiv.

3.1 Trender, inriktningar och krav

Social sammanhållning

Under de kommande åren kommer utbildnings- och arbetslivsförvaltningen att möta ökade krav på inkludering och delaktighet. En rättvis skola och tillgång till utbildning, arbete och socialt deltagande för alla är centrala för att uppfylla dessa krav. Detta arbete är viktigt för att minska ensamhet, motverka extrema åsikter och kriminalitet, samt främja hälsa. Förvaltningen påverkas också av faktorer som lågkonjunktur och ekonomisk oro, vilket kan minska intresset för utbildning och skapa utmaningar på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är låg på Gotland, men vissa grupper har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Insatser görs redan för att ge möjligheter till studier, praktik och arbete. För att möta dessa utmaningar måste utbildningsutbudet kontinuerligt förbättras och personalens kompetens utvecklas. Strategiska beslut och samarbeten med näringslivet och berörda nämnder är nödvändiga för att vägleda människor till branscher där behovet av kompetens är störst. Det är också viktigt att chefer kan följa upp och stötta personalens utveckling. Förvaltningen behöver stärka utbildningsutbudet, främja inkludering och anställningsbarhet, samt samarbeta strategiskt med relevanta aktörer för en hållbar samhällsutveckling.

Brottsförebyggande arbete

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen i Region Gotland är en av flera centrala aktörer i det brottsförebyggande arbetet på ön, med särskilt fokus på att förebygga och förhindra att unga hamnar och fastnar i kriminella miljöer. Genom nära samarbete mellan socialtjänst, skola, ungdomsverksamhet och andra lokala aktörer, strävar förvaltningen efter att tidigt identifiera och stötta barn och ungdomar med normbrytande beteenden, inklusive de barn som har placerats på Gotland från andra kommuner. Ungdomsavdelningen, särskilt fältverksamheten, har här en viktig roll för att identifiera och uppmärksamma våld bland unga.

I ljuset av den ökade närvaron av kriminella nätverk och den växande narkotikaförsäljningen på ön, spelar utbildnings- och arbetslivsförvaltningens verksamheter en viktig roll i att skapa trygga skolmiljöer och en meningsfull fritid, och att förebygga och förhindra att unga dras in i brottslighet. Detta arbete ligger i linje med den nationella strategin mot organiserad brottslighet, särskilt vad gäller att stoppa kriminella karriärer.

Verksamheterna i utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har en viktig roll i det brottsförebyggande arbetet, särskilt när det gäller att motverka mäns våld mot kvinnor. Genom sina verksamheter, såsom skolor och elevhälsa, görs ett aktivt arbete för att tidigt identifiera och ingripa i situationer där våld i nära relationer kan förekomma. Detta inkluderar att uppmärksamma våld i ungas relationer, där det finns en ökad risk för att unga kvinnor utsätts för upprepat våld. Skolan och elevhälsan är ofta de första instanserna som kan upptäcka tecken på våldsutsatthet, både genom observationer i skolmiljön och genom signaler från elever.

Gotland är hittills den enda regionen som inte drabbats av skjutningar⁶, och betydelsen av tidiga insatser för att förebygga kriminalitet och brottsutsatthet bland barn och unga är stor. I Sverige ansvarar Skolverket och Socialtjänsten för att utveckla arbetet med tidiga samordnade insatser (TSI) på uppdrag av regeringen och Linnéuniversitetet driver ett forskningsprojekt för att analysera samverkansprocesser som bygger på den så kallade Skottlandsmodellen⁷

⁶ Gotland enda polisområdet skonat från skjutningar - P4 Gotland | Sveriges Radio

⁷ Projekt: Tidiga samordnade insatser för barn som utsätts för eller hamnar i kriminalitet | Inu.se

Samhällets beredskap

Ökad medvetenhet om samhällets sårbarheter, både nationellt och internationellt, gör att kompetensen inom säkerhets- och beredskapsfrågor måste förstärkas för att skydda viktiga samhällsfunktioner. Det förändrade säkerhetspolitiska läget och osäkerheten i omvärlden kan leda till fler flyktingströmmar på grund av klimatförändringar, krig, fattigdom och politiskt förtryck. Sveriges nya asylpolitik har dock minskat antalet nyanlända till centrala mottagningscenter, men det är fortfarande viktigt att upprätthålla en grundkapacitet.

Förvaltningen behöver stärka sin kompetens inom risk- och incidenthantering, förebyggande arbete, kännedom om lokalernas status och lagkravsefterlevnad. För närvarande saknas tillräcklig kompetens och bemanning inom säkerhets- och beredskapsområdet, vilket gör nära samarbete med regionalstyrelsen, länsstyrelsen och andra regionala förvaltningar avgörande.

Beredskapsarbete inom lokalplaneringen är att planera och bygga för att kunna hantera krissituationer effektivt. Det handlar om att identifiera risker, skydda kritisk infrastruktur, skapa säkra utrymningsvägar, inneha möjligheter till förvaring och lagerhållning, ha redundans i system samt ett nära samarbete med andra myndigheter och samhällsaktörer. Syftet skall vara att skapa en så robust och resilient kommun som möjligt, där både invånare och viktiga samhällsfunktioner är skyddade och kan återhämta sig snabbt efter en kris.

Region Gotland har en övergripande plan för krishantering vid samhällsstörningar och varje förvaltning måste komplettera den med operativa planer och rutiner. Inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har arbetet påbörjats men befinner sig fortfarande i ett utvecklingsstadium.

3.2 Befolkningsprognos

För- och grundskola

Förvaltningen har utifrån Region Gotlands befolkningsprognos arbetat vidare med delområdesprognos och skolprognos för grundskolan, vilken är en befolkningsprognos som beräknas utifrån geografiska områden även kallat upptagningsområden och avser barn och elever inom åldersspannet 0 till 15 år. Den geografiska indelningen med sin hela population bedöms även vara intressant för GVN att ha kännedom om och vid behov använda för att kunna göra en långsiktig bedömning. Kan även användas av andra verksamheter inom Region Gotland som underlag för planering.

Vid en omräkning av delområdesprognosens förväntade antal barn och elever inom berörda skolformer beräknas 100 procent av den prognostiserade populationen delta för förskoleklass och grundskola, i fritidshem 60,8 procent av berörda åldersgrupper och i förskolan beräknas 98,3 procent av 1–5 åringarna delta. Belopp som använts i beräkningarna är det för år 2024 fastställda grundbeloppet per skolform som utgår till den kommunala rektorn. Beräkningarna tar inte hänsyn till det fria skolvalet. Totalt sett under en tioårs period beräknas minskningen av antalet barn- och elever reducera nämndens budget med motsvarande 102 miljoner kronor. De skolupptagningsområdet som minskar mest i barn- och elevvolym är Fårösund och norra Visby med respektive 26 och 25 procent därefter kommer Klinte med 20 procent.

Den kommunala för- och grundskolan har redan i dag svårigheter att nå ekonomi i balans. Det har delvis sin förklaring i att barn- och elevantal minskat och befolkningsprognoserna

som visas nedan bekräftar detta och visar tyvärr inte på någon direkt förbättringspotential. Men även den spridda kommunala skolorganisationen påverkar ekonomin då många mindre enheter med ett mindre antal barn per enhet är geografiskt spridda över ön vilket ger sämre ekonomiska förutsättningar då kostnaderna per elev varierar mellan skolorna. Dessa variationer beror delvis på om och när de är om- eller tillbyggda, samt på antalet barn/elever i förhållande till enhetens storlek.

Informationen används som ett viktigt underlag för analys och diskussion om nuvarande samt framtida organisation och dimensionering inom förvaltningens olika delar. För barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden så har detta störst påverkan inom för- och grundskola. Två tabeller förekommer per upptagningsområde, den första tabellen visar elevvolymförändringen per år i förhållande till år 2024. Samma teknik är det för den andra tabellen som översätter volym till budget.

Visby Norra

Jämförelse med volym år 2024, antal

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	33-24
Förskola	-13	-22	-41	-41	-45	-46	-47	-49	-54	-9%
Fritidshem	-26	-52	-70	-84	-109	-125	-137	-145	-152	-22%
Fskl-Åk 6	-43	-85	-115	-138	-179	-206	-225	-239	-250	-25%
Åk 7-9	-33	-37	-36	-61	-61	-80	-81	-109	-132	-23%
Summa	-115	-195	-262	-324	-394	-457	-490	-542	-588	-25%

Jämförelse med budget år 2024, tkr

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Förskola	-1 560	-2 641	-5 041	-5 041	-5 521	-5 641	-5 761	-6 001	-6 602
Fritidshem	-954	-1 886	-2 552	-3 062	-3 972	-4 571	-4 992	-5 303	-5 547
Fskl-Åk 6	-2 872	-5 694	-7 827	-9 248	-12 077	-13 901	-15 188	-16 148	-16 891
Åk 7-9	-2 499	-2 802	-2 727	-4 620	-4 620	-6 059	-6 135	-8 256	-9 998
Summa	-7 885	-13 023	-18 147	-21 971	-26 190	-30 173	-32 076	-35 708	-39 038

Visby Södra

Jämförelse med volym år 2024, antal

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	33-24
Förskola	-20	-21	-52	-41	-44	-46	-48	-52	-65	-8%
Fritidshem	10	9	22	9	-7	-27	-45	-55	-63	-7%
Fskl-Åk 6	16	14	36	15	-11	-45	-74	-91	-103	-8%
Åk 7-9	18	13	5	4	23	41	59	49	21	3%
Summa	24	15	11	-13	-39	-77	-108	-149	-209	-7%

Jämförelse med budget år 2024, tkr

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Förskola	-2 401	-2 521	-6 361	-5 041	-5 401	-5 641	-5 881	-6 361	-7 922
Fritidshem	355	311	799	333	-244	-998	-1 642	-2 019	-2 285
Fskl-Åk 6	1 173	1 184	2 478	1 393	-463	-2 779	-4 741	-5 917	-6 720
Åk 7-9	1 363	985	379	303	1 742	3 105	4 469	3 711	1 591
Summa	490	-41	-2 706	-3 012	-4 366	-6 314	-7 796	-10 587	-15 336

Fårösund

Jämförelse med volym år 2024, antal

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	33-24
Förskola	0	-2	-1	-7	-7	-8	-9	-9	-10	-9%
Fritidshem	-5	-9	-15	-16	-21	-24	-26	-26	-27	-22%
Fskl-Åk 6	-9	-15	-24	-26	-35	-40	-42	-43	-45	-24%
Åk 7-9	-6	-15	-11	-11	-8	-12	-17	-23	-26	-24%
Summa	-20	-41	-51	-60	-71	-84	-93	-101	-108	-26%

Jämförelse med budget år 2024, tkr

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Förskola	0	-240	-120	-840	-840	-960	-1 080	-1 080	-1 200
Fritidshem	-200	-333	-533	-577	-777	-888	-932	-954	-998
Fskl-Åk 6	-593	-1 003	-1 603	-1 795	-2 369	-2 710	-2 847	-2 912	-3 049
Åk 7-9	-454	-1 136	-833	-833	-606	-909	-1 288	-1 742	-1 969
Summa	-1 247	-2 712	-3 088	-4 045	-4 591	-5 467	-6 147	-6 688	-7 217

Slite

Jämförelse med volym år 2024, antal

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	33-24
Förskola	-2	-5	-10	-10	-13	-13	-14	-14	-17	-7%
Fritidshem	1	4	1	3	-4	-10	-8	-10	-12	-6%
Fskl-Åk 6	1	6	1	5	-6	-16	-13	-17	-19	-6%
Åk 7-9	0	-13	-10	-16	-2	-1	-2	-11	-19	-12%
Summa	0	-8	-18	-18	-24	-39	-37	-52	-66	-9%

Jämförelse med budget år 2024, tkr

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Förskola	-240	-600	-1 200	-1 200	-1 560	-1 560	-1 680	-1 680	-2 040
Fritidshem	22	133	22	111	-133	-355	-288	-377	-422
Fskl-Åk 6	-5	350	-1	298	-464	-1 143	-931	-1 205	-1 341
Åk 7-9	0	-985	-757	-1 212	-151	-76	-151	-833	-1 439
Summa	-223	-1 102	-1 936	-2 003	-2 309	-3 134	-3 052	-4 096	-5 242

Roma

Jämförelse med volym år 2024, antal

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	33-24
Förskola	-20	-23	-22	-29	-33	-34	-36	-38	-40	-11%
Fritidshem	-1	-9	-22	-22	-30	-37	-44	-53	-54	-16%
Fskl-Åk 6	-2	-15	-36	-37	-50	-61	-73	-87	-89	-19%
Åk 7-9	-10	-23	-19	-32	-29	-36	-30	-32	-39	-15%
Summa	-33	-70	-98	-121	-143	-168	-184	-210	-222	-19%

Jämförelse med budget år 2024, tkr

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Förskola	-2 401	-2 761	-2 641	-3 601	-4 081	-4 201	-4 441	-4 681	-4 921
Fritidshem	-44	-333	-799	-821	-1 109	-1 353	-1 620	-1 930	-1 975
Fskl-Åk 6	-187	-940	-2 348	-2 452	-3 310	-4 049	-4 865	-5 821	-5 956
Åk 7-9	-757	-1 742	-1 439	-2 424	-2 196	-2 727	-2 272	-2 424	-2 954
Summa	-3 390	-5 775	-7 227	-9 297	-10 696	-12 330	-13 197	-14 856	-15 806

Klinte

Jämförelse med volym år 2024, antal

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	33-24
----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------

Förskola	-4	-5	-8	-9	-8	-8	-8	-9	-11	-6%
Fritidshem	-4	-9	-17	-18	-26	-32	-39	-41	-42	-21%
Fskl-Åk 6	-7	-15	-28	-29	-42	-53	-64	-68	-69	-25%
Åk 7-9	4	-1	1	-5	-3	-5	3	-3	-11	-8%
Summa	-11	-30	-52	-60	-78	-98	-108	-121	-133	-20%

Jämförelse med budget år 2024, tkr

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Förskola	-480	-600	-960	-1 080	-960	-960	-960	-1 080	-1 320
Fritidshem	-155	-333	-621	-643	-932	-1 176	-1 420	-1 509	-1 531
Fskl-Åk 6	-402	-917	-1 814	-1 864	-2 721	-3 491	-4 243	-4 517	-4 587
Åk 7-9	303	-76	76	-379	-227	-379	227	-227	-833
Summa	-734	-1 926	-3 320	-3 966	-4 841	-6 006	-6 396	-7 333	-8 271

Sudret

Jämförelse med volym år 2024, antal

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	33-24
Förskola	-5	-15	-24	-26	-26	-28	-29	-31	-33	-11%
Fritidshem	-7	-14	-16	-19	-23	-32	-36	-38	-42	-14%
Fskl-Åk 6	-12	-23	-26	-31	-38	-52	-59	-63	-69	-16%
Åk 7-9	-3	2	13	5	-6	-2	-1	-3	-11	-5%
Summa	-27	-50	-52	-71	-94	-114	-125	-136	-155	-15%

Jämförelse med budget år 2024, tkr

Kategori	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Förskola	-600	-1 800	-2 881	-3 241	-3 241	-3 481	-3 601	-3 841	-4 081
Fritidshem	-266	-510	-577	-688	-843	-1 154	-1 309	-1 398	-1 531
Fskl-Åk 6	-799	-1 588	-1 792	-2 087	-2 541	-3 503	-3 977	-4 249	-4 653
Åk 7-9	-227	151	985	379	-454	-151	-76	-227	-833
Summa	-1 893	-3 748	-4 265	-5 637	-7 079	-8 289	-8 962	-9 715	-11 098

Gymnasieskolan

Wisbygymnasiet förväntas få fler elever, och samtidigt har Vuxenutbildningen expanderat. Detta innebär att det behövs en översyn av hur lokalerna används och hur samnyttjandet kan utökas. Ett minskat antal elever och ett överskott av lokalyta inom grundskolan gör att det är viktigt att utveckla samnyttjande av lokaler mellan grundskola och gymnasium.

Antalet invånare i åldersgruppen 16–18 år som kan söka till Wisbygymnasiet förväntas öka mellan åren 2024 och 2027 (se tabell). Behovet av lokaler beror dock på framtida elevers programval och vilket utbildningsutbud nämnden kommer att erbjuda. Att exakt förutse elevernas val är mycket svårt, vilket påverkar möjligheten att noggrant bedöma lokalbehoven för gymnasiet. I planeringsarbetet görs dock bedömningen att det kommer att finnas viss brist på lokaler för skolmåltid, idrottsundervisning och klassrum. Om yrkesprogrammen utökas kommer det även att vara brist på specialsalar för yrkesämnen.

Alla dessa områden utreds och följs upp och en viktig del av detta arbete är att det finns en överblick över hur förvaltningens befintliga lokaler schemaläggs och används för att identifiera möjligheter till ökat samnyttjande såväl inom som mellan nämnder. För att lyckas med detta fullt utkrävs det dock att alla lokaler, som kopplas till undervisning, är inlagda och schemalagda i förvaltningens system Skola24.

Här följer ett utdrag från kommande mål och budgetskrivelse 2025–2027.

Elevvolymen, antal årselever, är ökande de närmaste tio åren och motsvarar i genomsnitt 668 elever som årligen påbörjar sina gymnasiestudier. Årselever är den prognostiserade volymen av elever som är studerande vid samtliga huvudmän. Den kommunala gymnasieskolan i den egna kommunen har under planperioden cirka 83 procent av årseleverna, den resterande delen av årseleverna fördelar sig mellan fristående huvudmän och andra kommunala huvudmän. Planeringsunderlaget för gymnasieskolan utgörs av elevkullarnas⁸ storlek.

Wisbygymnasiet har 1606 elever inskrivna 240930

Elevflöden för perioden

År	2025	2026	2027
Kommunal skola, <i>egna kommunen</i>	1 669	1 800	1 856
Fristående skolan, <i>egna kommunen</i>	259	269	277
Kommunal skola, <i>annan kommun</i>	66	68	66
Fristående skola, <i>annan kommun</i>	47	46	45
Summa	2 041	2 183	2 244

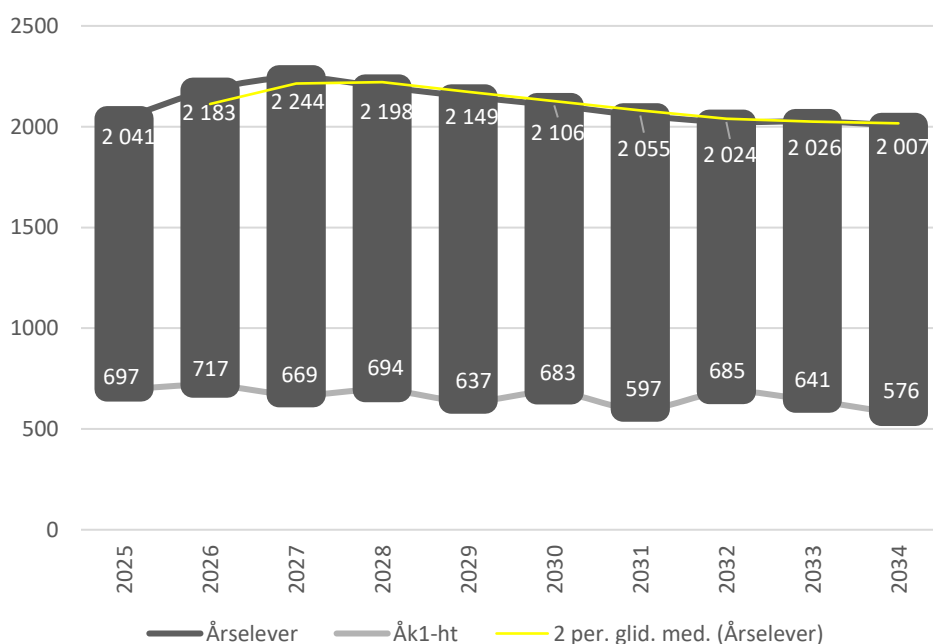
Not I den kommunala skolan är 12 elever medräknade från annan kommun.

Förändring

Förändring i elevtal, jämförelse med 2024

År	2025	2026	2027
Kommunal skola, <i>egna kommunen</i>	80	211	267
Fristående skolan, <i>egna kommunen</i>	9	19	27
Kommunal skola, <i>annan kommun</i>	4	6	4
Fristående skola, <i>annan kommun</i>	5	4	3
Summa	98	240	301

Not I den kommunala skolan är 12 elever medräknade från annan kommun.

⁸ Elever folkbokförda på Gotland som är inskrivna i de tidigare skolformerna, statistiken är hämtad från barn- och elevregistreringsprogrammet Edlevo – Tieto Evry AB

Vuxenutbildningen

Förvaltningen gör antagandet att utav befolkningen så studerar 0,071 procent på vux, Region Gotland = sju promille

Folkmängd efter ålder

Ålder / År	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
20-29	5 922	5 868	5 876	5 868	5 937	5 985	6 042	6 067	6 074	6 078	156
30-39	7 171	7 201	7 150	7 085	6 910	6 811	6 609	6 510	6 428	6 343	-828
40-49	6 637	6 637	6 713	6 789	6 965	7 108	7 292	7 365	7 455	7 535	898
50-59	7 910	7 780	7 569	7 374	7 279	7 227	7 233	7 178	7 113	7 093	-817
60-64	4 147	4 210	4 327	4 408	4 338	4 209	4 083	4 008	3 925	3 919	-228
Totalt pop	31 787	31 696	31 636	31 524	31 449	31 340	31 259	31 128	30 995	30 968	-818
Antal studerande	2 261	2 254	2 250	2 242	2 237	2 229	2 223	2 214	2 204	2 203	-58
Antal lärare		-0,6	-1,0	-1,8	-2,3	-3,0	-3,6	-4,5	-5,4	-5,5	

Källa Statisticons delområdesprognos per den 31/12 2023, inkom april 2024

Antalet elever har på senare år ökat stadigt och anledningarna är flera; familj och arbetskraftsinvandring, särskild utbildning för vuxna, efterfrågan av matchning av rätt arbetskraft, ökad efterfrågan av uppdragsutbildningar samt att fler väljer att karriärväxla.

Vuxenutbildningen har den 30 september 2024 följande antal elever inskrivna; 1085

Dessa behöver ha tillgång lokalerna i olika omfattning.

Siffrorna skall dock ses som en "rörlig materia" då antagning till vuxenutbildningen görs kontinuerligt. Här följer en ungefärlig uppdelning av eleverna

- SFI: 216 personer
- Grundläggande: 97 personer
- Gymnasiekurser: 175 personer
- Yrkeskurser: 252 personer
- Hermods: 325 personer
- Lärcenter (Högskolan Gävle): 11 personer (fler är på väg in)
- Komvux som särskild utbildning: 9 personer

Viktigt att notera är att även yrkeshögskoleelever, de studenter som besöker lärcentrum och de som är där för att skriva tentamen befinner sig i lokalerna men är inte inskrivna. Det innebär då att summan 1085 är en teoretisk beräkning av hur många elever som nyttjar lokalerna.

Folkhögskolan

Den 30 september 2024 är det totala antalet elever inom Folkhögskolan 220, vilka skall ha tillgång till lokalerna i olika omfattning. 120 elever i Hemse och 100 i Fårösund.

Antalet elever förväntas vara i stort sett oförändrat de närmaste åren. På sikt finns önskemål om att skapa nya utbildningsplatser. För Folkhögskolan på Gotland finns det dock utmaningar när det gäller investeringar i skollokaler och utrustning. Det är viktigt att dessa behov beaktas för att upprätthålla skolans funktion, mål och en god arbetsmiljö.

3.3 Planerade förändringar i verksamheten och lokalbehov

Utifrån befolkningsprognoser och det som beskrivits i tidigare kapitel i detta dokument så görs följande bedömningar, i urval.

I planerings- och utvecklingsarbetet är det mycket viktigt för alla inblandade att först tänka organisation och sedan lokaler. Det ger bättre förutsättningar att vara mer strategiska, långsiktiga och flexibla i det gemensamma arbetet.

Det är sedan den politiska majoriteten som fattar beslut om hur Region Gotlands skolor ska organiseras, både med avseende på geografisk placering och storlek. Förvaltningens planering bygger på aktuella politiska beslut, den geografiska spridningen av skolor, befolkningsprognoser, utbud, elevernas val samt lokalernas status och behov av underhåll och/eller om- och tillbyggnationer.

Elevvolymen för gymnasieskolan, antal årselever, är ökande de närmaste tio åren och motsvarar i genomsnitt 668 elever som årligen påbörjar sina gymnasiestudier. Årselever är den prognostiserade volymen av elever som är studerande vid samtliga huvudmän. Den kommunala gymnasieskolan i den egna kommunen har under planperioden cirka 83 procent av årseleverna, den resterande delen av årseleverna fördelar sig mellan fristående huvudmän och andra kommunala huvudmän.

Elevökningen 2024–2027 planerar förvaltningen att hantera utan att utöka det totala lokalbeståndet. Samordning och samnyttjande är ingången i arbetet samt översyn och omplanering av gymnasiets egen inre organisation.

Antalet elever till vuxenutbildningen har på senare år ökat stadigt och det finns i dag inget som tyder på att det skall minska framöver men möjligen plana ut och stabiliseras.

Planerade, beslutade och delvis beslutade förändringar

- Om- och tillbyggnad eller nybyggnation av Vuxenutbildningens lokaler (Se kapitel 2.1 och 3.3). Vilket alternativ det blir avgörs av beslut i nämnderna i november-24.
- Lundbygatan, Österby. Nybyggnation av skolbyggnad till elever inom inriktning anläggning, årskurs 2–3, Wisbygymnasiets Byggprogram. Vid beviljat bygglov genomförs byggprojektet med programmets elever.
 - Om bygglov inte beviljas så behöver Wisbygymnasiet behöva göra ett omtag kring inriktningens organisation för att se över vilka andra möjligheter som finns. Övningsområdet på Lundbygatan kan dock fortfarande användas men utbildningslokaler kommer behöva lösas på annat sätt.
- Folkhögskolans lokaler i Fårösund. Det pågår en utredning om lokalerna i Fårösund och då även om möjligheten att köpa lokalerna i stället för att hyra. Utredningen har pågått i över ett år och utfallet av den kan resultera i en omprövning av beslut om investeringar. Oavsett utredningens utfall och beslut så bedömer förvaltningen att det är av yttersta vikt att Folkhögskolans lokalfrågor och behov kopplas än närmare den fastställda lokalförsörjningsprocessen. Det innebär att Folkhögskolan, central förvaltning/försörjning och teknikförvaltningen behöver formera mindre projekt och arbetsgrupper för att tillsammans jobba än er systematiskt. Det är viktigt att dessa behov beaktas för att upprätthålla skolans funktion, mål och en god arbetsmiljö.

Tillgänglighet allmänt. Det finns ett kontinuerligt behov av att underlätta för elever med olika funktionsnedsättningar. Exempel; taktila stråk, förbättrad akustisk miljö, färgkontraster, ramper och dörröppnare.

Avveckling

Den avveckling som kan bli aktuell handlar om de delar av vuxenutbildningens lokaler som inte är funktionella och i dåligt skick. Dock är det så att de kommer att ersättas med annan lokalyta men till en annan och lägre driftskostnad. Beslut i denna fråga tas efter nämnderna i november-24

I övrigt så planeras det inte för att under perioden avveckla någon lokalyta inom nämndens ansvarsområden.

3.4 Utveckling- och effektiviseringsmöjligheter

Utvecklings- och effektiviseringsmöjligheter påverkas av politiska beslut om hur förvaltningens olika avdelningar kan och bör organiseras. Under 2023 och 2024 har diskussionerna om lokalbehov, samordning, samnyttjande och hur förvaltningens organisation påverkar lokalförsörjningen utökats och förbättrats. Bedömningen förvaltningen gör är att kunskapen höjs successivt inom den egna förvaltningen och detta utvecklas även övergripande inom region Gotland där även samarbetet mellan förvaltningarna förbättras successivt. Arbetet med dokumentet "Lokalbehov" och den lokalförsörjningsprocessen som antogs under 2023 bedöms vara bidragande till utvecklingen då den kan användas som stöd i arbete och diskussioner inom förvaltningen.

Här följer nu förslag och pågående utredningsarbete när det gäller utvecklingsmöjligheter, samverkan och samnyttjande. Det som beskrivs skall fortsatt planeras och tidsättas. Delar av arbetet har påbörjats och behöver nu intensifieras för att vara klart till planeringen av läsåret 25/26

Grundskola

- Arbetet med schemalägnings- och tjänstefördelningssystemet Skola24 måste fortsatt utvecklas och skall användas fullt ut inom alla grundskolor. Viktigt för att få en överblick över nyttjandegraden och möjligheten att samnyttja lokaler.
- Alla grundskolans lektionssalar och grupperum skall vara inlagda i Skola 24. Det skall framgå när de är upptagna eller lediga
- Lokalnyttjande totalt och lokalt skall vara möjligt att följa upp kontinuerligt
- Grundskolan har även uppdraget att utveckla samnyttjandet av lokaler med i första hand gymnasiet men även mellan grundskolor.

Gymnasiet

- Öka samverkan med vuxenutbildningen: framför allt inom Visby Norr och yrkesprogram och introduktionsprogrammets yrkespaket. Men även rent generellt kring utbud och lokaler
- Planera för ökad elevkull, genom schemaläggning, samverkan och samnyttjande av lokaler tillsammans med grundskolan, kulturskolan och vuxenutbildningen
- Utgångsläget är att inte utöka lokalbeståndet för att hantera ökade elevkullar under 2024–2027. Samordning och samnyttjande är ingången i arbetet samt översyn och omplanering av gymnasiet egen inre organisation

Vuxenutbildningen

- Uppdrag att öka samverkan och samnyttjande med gymnasiet kring utbud, lokaler och genomförande av utbildningar
- Utifrån nyligen genomförda och kommande planerade lokalförändringar inom Hackspettens område, vilket nämns i kapitel 2.1, behöver vuxenutbildningen få

möjlighet att närmare bedöma utvecklingsmöjligheterna i lokalerna. Tillsammans med skyddsombud och fackliga representanter göra platsbesök och se över ritningar för att ta fram möjliga förbättringsförslag.

- Efter nämndbeslut i nov-24 och slutförd utredning av grundskoleorganisation Visby norr skall projektdirektiv och projektplan skrivas för den byggnation det skall planeras för. Projektgrupp formeras i samarbete med förvaltningens försörjnings-samordnare

Kulturskolan bedöms kunna bli berörd av gymnasiets ökade elevkullar på så sätt att verksamheten inte kan utökas under perioden samt genom samarbete med schemaläggning av lokalerna i Sävhuset. Då kulturskolans lektioner många gånger schemaläggs under kvällar och helger så behöver möjligheten av flexibelt nyttjande av lokalerna under dagtid undersökas närmare. I utbyte skulle kulturskolan kunna använda delar gymnasiets mer under kvällstid. Här behöver avdelningschefer och schemaläggare arbeta konstruktivt tillsammans.

3.6 Förslag till prioriterade lokalbehov

Det ligger ett stort ansvar och arbete i att säkerställa och upprätthålla tillgänglighet, tillgängliga lärmiljöer, öka tryggheten inom avdelningarnas inne och utemiljöer samt direkta och strategiska åtgärder inom säkerhet och beredskap.

- Om- och tillbyggnad eller nybyggnation av Vuxenutbildningens lokaler (se kapitel 2.1 och 3.3). Vilket alternativ det blir avgörs av nämndernas beslut i november-24. Efter tagna nämndbeslut och slutförd utredning av grundskoleorganisation Visby norr skall projektdirektiv och projektplan skrivas för planerad byggnation. Arbetet genomförs i samarbete mellan förvaltningens försörjningssamordnare, vuxenutbildningen och teknikförvaltningen.
- Lundbygatan, Österby. Nybyggnation av lokal till elever inom inriktning anläggning, årskurs 2–3, Wisbygymnasiets Byggprogram.
 - Vid beviljat bygglov genomförs byggprojektet med programmets elever. Om bygglov inte beviljas behöver Wisbygymnasiet göra ett omtag kring inriktningens organisation för att se över andra möjligheter. Övningsområdet på Lundbygatan kan fortfarande användas men utbildningslokaler behöver lösas på annat sätt
- Folkhögskolan Fårösund. Inväntar beslut utifrån utredning om möjligheten för regionen att köpa och äga lokalerna i stället för att hyra. Underhållsbehov kvarstår oavsett.

Det är viktigt att nämna att utomhusmiljön behöver ses över och vid behov klimatanpassas även inom GVN:s ansvarsområden. Förvaltningen behöver arbeta för att öka motståndskraften mot klimatförändringar och skapa en mer hållbar och trivsamt miljö för alla.

Prioriterade områden för alla lokaler

- Behov av åtgärder för tillgänglighet, säkerhet, beredskap och trygghet
- System som uppnått sin tekniska livslängd och ska uppfylla krav på en fastighetsägare i form av myndighetskrav skall ses över
- Underhållsåtgärder som syftar till att skydda klimatskalet (tak, fasad och fönster)
- Åtgärder som leder till sänkta driftkostnader samt minskad påverkan på miljö

Samtliga åtgärder skall göras på ett sådant sätt att:

- Fokus på energi- och klimatförbättringar prioriteras.
- Störningar för verksamheterna minimeras

Lokalbehov	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Vuxenutbildningen ny eller om och tillbyggnad	X	X	X	X						
Wisbygymnasiet Lundbygatan	X	X								
Folkhögskolan Fårösund	X?									

Tabell 2: Prioriterade lokalbehov